

બહાદુર બંગાળી છોકરો

ઈ.સ. ૧૯૭૪ની સાલના ઓગસ્ટ મહિનાની પાંચમી તારીખ. એ દિવસે પશ્ચિમ બંગાળના કાલિકાપુર નામના ગામમાં એક યાદગાર ઘટના બની.

આ કાલિકાપુર ગામ આપણી પરમ પવિત્ર નદી ભાગીરથી એટલે કે ગંગાજીના તીરે આવેલું છે અને વાર-તહેવારે આખા ગામનાં બાળકો ને લોકો ગંગાજીમાં સ્નાન કરવા જાય છે.

એ દિવસે રજાનો કોઈ દિવસ હતો, એટલે સરખે સરખાં બાળકો ગેલમાં આવી ગયાં, ને કહેવા લાગ્યાં, ‘ચાલો, આજે તો ગંગાજીમાં સ્નાન કરી આવીએ !’

પછી તો અગિયાર બાર વર્ષની ઉંમરવાળાં એ સરખે સરખાં બાળકોની ટોળી ચાલી ગંગાજી તરફ. તેમાં સંજીવ નામનો અગિયાર વર્ષનો છોકરો પણ સામેલ થયો હતો. અને સુચિત્રા નામની એક છોકરી પણ સામેલ થઈ હતી.

જોતજોતાંમાં આ તોફાની ટોળી ગમ્મત કરતી કરતી નદીના ઘાટે પહોંચી ગઈ, ને કપડાં બદલી ગંગાજીના પ્રવાહમાં બધાં તરવા પણ કૂદી પડ્યાં. સરખે સરખાં મળે એટલે તોફાન-ટીખળ તો ચાલે જ. એમ ગમ્મત કરતાં ગામનાં એ બાળકો ગંગાજીમાં તરી રહ્યાં હતાં.

આ બાજુ પેલી છોકરી સુચિત્રા બહુ ખીલી હતી. નદીના પ્રવાહમાં તેને તરવાની બહુ મજા પડી ગઈ હતી. એટલે તરતી તરતી તે નદી મધવહેણ ભણી જતી રહી.

પરંતુ અહીં તો પાણીનો વેગ જબરો હતો. હોંશમાં ને હોંશમાં નદીના મધવહેણમાં ગઈ તો ખરી; પરંતુ બિચારી એ જબરા જળપ્રવાહમાં ફસાઈ ગઈ. એમાંથી બહાર નીકળી

જવા તેણે પ્રયત્નો કર્યા, પરંતુ બહાર ન નીકળી શકી: એ જળપ્રવાહમાં રીતસર તે તણાવા લાગી.

એટલે સહાય માટે એ છોકરીએ ચીસો પાડવા માડી; ‘કોઈ બચાવો ! કોઈ બચાવો !’ તેની સાથે આવેલા ગામના છોકરા પણ આ દ્રશ્ય જોઈ હેબતાઈ ગયા. તેમને થયું, ‘આ છોકરી શું કામ ગઈ હશે ? બાપરે, ત્યાં કેવો જબ્બર જળપ્રવાહ છે ! ભૂલેચૂકે આપણે એ બાજુ તરતાં તરતાં જઈએ તો આપણે તણાઈ જઈએ !’

એટલે સુચિત્રાની વહારે ધાવાની કોઈની હિંમત ચાલતી નહોતી. ત્યાં અગિયાર વર્ષના અડીખમ કિશોર સંજયને શું નું શું થઈ ગયું. એ બહાદુર છોકરાને થયું, ‘આપણા ગામની છોકરી આમ અસહાયપણે તણાઈ જાય, ને હું જોયા કરું ? મારી ફરજ છે કે એ છોકરીને બચાવવા માટે તરતાં તરતાં તેની પાસે પહોંચી જવું. ભલે પછી ગમે તે થાય !’

અને તેના બધા સાથીદારો બેબાકળા બની ગયા હતા, ત્યારે સંજયે હામ ભીડી, ને તરતો તરતો સૂચિત્રા તણાતી હતી એ મધવહેણ બાજુ હિંમતથી જવા લાગ્યો. સંજય તણાતી સુચિત્રા પાસે પહોંચી ગયો; તેનું કાંડું પકડીને તેજ જળધારામાંથી બહાર કાઢીને કિનારા સુધી સુચિત્રાને તે લઈ આવ્યો.

ગભરાયેલી સુચિત્રાને તો કાંઠે ઊભેલા છોકરાઓએ બહાર ખેંચી કાઢી, ને એ છોકરી મરણની ઘાતમાંથી બચી ગઈ.

પરંતુ આ બાજુ સંજીવ પર મહાન આપત્તિ આવી પડી. કિનારે આવતાં વચમાં નદીના વમળમાં ફસાઈને તે મૃત્યુ પામ્યો !

વમળમાં માત્ર તેનું શબ જ બહાર આવ્યું.

ગામની છોકરીના પ્રાણ બચાવવા માટે સંજયને પોતાના પ્રાણ ન્યોછાવર કરવા પડ્યા.

આમ ગામમાં એક બાજુ પેલી છોકરી સુચિત્રા બચી ગઈ ને બીજી બાજુ ગામમાં કારમો શોક પ્રસરી ગયો – છોકરીને બચાવનાર છોકરો સંજીવ બચી ન શક્યો તેનો.

સાહસિક બાળકોને પુરસ્કૃત કરતી આપણી રાષ્ટ્રીય સંસ્થા ‘ભારતીય બાળકલ્યાણ પરિષદે’ સંજીવના આ અનોખા સાહસની વાત જાણી; ને સંજીવને મરણોત્તર, પુરસ્કારથી નવાજ્યો.

બહાદુર બંગાળી છોકરા સંજીવનું પૂરું નામ ‘સંજીવકુમાર ભટ્ટાચાર્ય.’ જે છોકરીને બચાવવા ખાતર પોતાના પ્રાણ સંજીવકુમાર ભટ્ટાચાર્યે ખોયા તે છોકરીની સુચિત્રાની અટક છે ‘ઘોષ’. એ લોકોનું કાલિકાપુર ગામ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્યના બરદ્વાન જિલ્લામાં આવેલું છે.

પ્રકાશક – ગુ.રાજ્ય શા.પા.પુ. મંડળ
(કર્યા કામને રબ્યાં નામ)